

ТМГ. XXXVIII	Бр. 4	Стр. 1855-1857	Ниш	октобар - децембар	2014.
--------------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

Приказ дела
Примљено: 20. 6. 2014.
Одобрено за штампу: 24. 11. 2014.

Зора Крњаић
Универзитет у Београду
Филозофски факултет
Институт за психологију
Београд

ПОЛА ВЕКА ИНСТИТУТА ЗА ПСИХОЛОГИЈУ*

Институт за психологију Филозофског факултета у Београду, једини институт за психологију у нашој земљи, обележио је и прославио пола века постојања и рада. Поводом овог значајног јубилеја објављена је и монографија *Истраживања у психологији између теорије и примене: 50 година Института за психологију*. Уреднице монографије су Драгица Павловић Бабић и Зора Крњаић, а издавачи Институт за психологију Филозофског факултета и Центар за примењену психологију.

Ова монографија је настала као колективно дело, писало је на десетине сарадника који су окупљени око пројеката Института, и приказује заједнички рад још већег броја психолога у нашој земљи. Она је наставак приче објављене у Психолошким истраживањима 8, *Института за психологију* 1997. године (уредници: Дијана Плут, Ненад Хавлека и Гордана Јовановић), када је обележено 35 година Института. Поред тога, рад Института представљан је и у другим публикацијама, те је у конципирању ове монографије намењене јубилеју Института посебна пажња посвећена приказивању последњих 15 веома плодних година.

Монографија је илустрована фотографијама, има 187 страна, а чине је четири целине.

У уводу, који чини прву целину књиге, представљен је **развој Института** као институције у контексту укупног развоја наше психологије. Штавише, увод обухвата предисторију Института, почетке психолошке науке и психолошких научних истраживања у Србији, услове и муке око настанка и опстанка Института. У уводном делу забележени су напори више психолога (а пре свега, професора Борислава Стевановића и Николе Рота) захваљујући којима је, уз разумевање представника државе да постоји таква потреба, Извршно веће Народне Републике Србије донело 1961. године Уредбу о оснивању Института за психологију као самосталне установе са

zkrnjaic@f.bg.ac.rs

* Pavlović-Babić, D. i Krnjaić, Z. (ur.) (2012). *Istraživanja u psihologiji između teorije i primene: 50 godina Instituta za psihologiju*. Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta i Centar za primenjenu psihologiju, 187 str.

седиштем у Београду. Наредне године, Потврдом о регистрацији, Институт је почео да постоји и као правно лице и тада почиње са стварним, активним радом. Зато се 1962. година сматра годином рођења Института.

У уводном делу представљени су и управници Института у протеклих 50 година и дат је и преглед основних истраживачких и научних делатности Института. Пре свега, представљени су пројекти Института, прво научни пројекти које је финансирало ресорно министарство, затим они истраживачки пројекти који се одвијају у сарадњи са другим институцијама, као и међународни истраживачки пројекти. Представљени пројекти као својеврсни временплов воде читаоце кроз различите периоде на развојном путу Института и кроз различите садржаје и проблеме бављења. Иако се основна делатност везује за такозване фундаменталне, научне пројекте, видимо и из прегледа да су многи пројекти настали као директан одговор на потребе које је носио специфичан временски тренутак (као што су они који се односе на развој и образовање у условима сиромаштва и друштвене транзиције, реформи образовног система, развијање програма образовања наставника и др.), а неки су по својој природи интервентног карактера (као нпр. пројекти који се баве децом и младима у измењеном социјалном контексту).

Представљена је и богата издавачка делатност Института која обухвата периодику, монографије и зборнике са скупова. Важно је рећи да је у међувремену, од када је монографија изашла из штампе, часопис *Психолошка истраживања* (који од 2010. године поново редовно излази два пута годишње) напредовао на листи Министарства просвете, науке и технолошког развоја и да сада припада категорији часописа водећег националног значаја (M51). Када је реч о монографијама, као издавач или суиздавач Институт је објавио 45 монографија (од тога је чак 34 монографских издања објављено у последњих 15 година) у којима су презентовани резултати истраживачких пројеката и три зборника са скупова.

Забележено је и да је Институт у сарадњи са Лабораторијом за експерименталну психологију Филозофског факултета 1995. године покренуо организацију сада најзначајнијег научног скупа у области психологије у земљи – *Емпијска истраживања у психологији*.

Такође, забележено је и да су истраживачи Института и монографије, настале као плод истраживачког рада, награђивани престижним струковним и друштвеним наградама. На крају увода издвојене су карактеристике и трендови у истраживачком раду и продукцији Института.

Истраживања, истраживачки проблеми, приступи и налази представљени су у другој целини под називом **Велике теме емпијске психологије**. Издвојене истраживачке теме, условно речено, одговарају уобичајеној подели на поједине области и потпројекте. С обзиром на разноврсност истраживачких тема и број истраживача које окупља, истраживачке теме у развојној и педагошкој психологији представило је чак 13 истраживача, аутора 16 мањих сажетих прилога (који су, такође, вишеслојни у тематском погледу). У овом блоку у нешто крупнијим прилозима представљени су потом: пројекти из социјалне психологије; истраживања у области психологије личности; истраживања из области клиничке психологије са посебним прилогом који се бави двема „интригантним темама у клиничкој психологији: интелигенцијом и породицом“; затим прилог из области психологије рада и истраживања Лабораторије за експерименталну психологију.

Трећу целину, **Погледи на прошлост, погледи у будућност**, чине три прилога: Истраживања у психологији у Србији: поуке из прошлости и дилеме око развоја у будућности; Хипократ у клиничкој психологији у Србији и Сећања на Милана Миљковића (првог стално запосленог сарадника Института).

Четврти део, **Библиографија Института од 1996. до 2012.**, почиње колажом фотографија начињених од корица књига у издању Института. Потом, у овом завршном делу, следи библиографија радова сарадника Института представљена по потпројектима како се стварно и одвија живот великог пројекта и рад сарадника. Наиме, као што је приказивање истраживачких тема конципирано у складу са поделом на потпројекте, тако су приказане и библиографске јединице сарадника, односно резултати рада по потпројектима. То су: развојна и педагошка психологија, социјална психологија, психологија личности, клиничка психологија и психологија рада.

Монографија сведочи да је Институт током свог педесетогошњег постојања и на основу резултата који су остварени веома допринео развоју и дисциплиновању научне мисли и истраживачког духа у области психологије у Србији. У монографији је документовано да делатност ове институције карактерише тематски континуитет, разноврсност у истраживачким интересовањима, веома често друштвено ангажован карактер истраживања, изузетно развијен осећај за тимски рад и међуинституционалну и међудржавну сарадњу. Поред тога, у књизи је документована и континуирана подршка развоју истраживачког кадра у Србији која је и омогућила да ова институција, бар за сада, остане витална.